

उत्थमति
बलि

काचिज इत्युच्यते

। कविता-कूट ।

* कविता-कूट *

—প্রকাশক—

শ্রীভানুৰাম পেগু
জেইল ব'দ, যোৰহাট, অসম ।

প্ৰথম প্ৰকাশ

১৯৫৮ চন ।

মূল্য—

দ্বিগুণ প্ৰেচ, যোৰহাট ।

“ସ୍ୱଭାତ ପକ୍ଷୀ”ର ଗାନ ଶୁନି କବିରେ ଆଶା କରାଛି :-

'বিনন্দীয়া প্রকৃতি' নিকঙ্ক বনত

প্ৰাণৰ পখিলী আহি কবিত্ব বিহাৰ :

শুণ শুণ সুরে গাঁব খেমিক লগবে

বিবৰ বকুত বৰ প্ৰেগ বস ধাৰ।”

এই কবিতাটির ছন্দ, ভাবের সমাবেশ আৰু অনুৰাগৰ বোল সম্পূৰ্ণ কবিত্ব স্নলভ গুণেৰে বিভূষিত। শ্ৰীভৃগুৰুনিৰ হিয়াৰ মাজত কবিতা মনে 'প্ৰভাত পখীৰ' গানত যি সৌন্দৰ্য্য, যি অনুভূতি আৰু যি প্ৰেৰণা লাভ কৰিছে বিশ্বজনৰ কাৰণেই চিহ্নিত কৰা গতা।

অমর ইংৰাজ কবি ওৱাৰ্ড্‌চ্বৰ্থৰ “ডেফ’ডিল্‌চ্” নামে কবিতাটিৰ অনুবাদ কৰিও শ্ৰীভৃগুনিয়ে তেওঁৰ সাহিত্য প্ৰতিভাৰ যথেষ্ট পৰিচয় দিছে। অনুবাদটি বৰ হৃদয়গ্ৰাহী আৰু মূলৰ লগত ভাৱৰ সামঞ্জস্য তেনেই ৰক্ষিত হৈছে।

“নাও-নারায়ণা” নামে কবিতাত কবিয়ে তেওঁৰ দার্শনিক মনবো পৰিচয় দিছে। লুইতৰ নুকুত ওপাঙ যোৱা নাও দেখি অভয়বানী শুনাইছে—

"তথাপিভো নারায়ণ। ববন সময় নাই

ন' তনি যিবা আছে মত বঠা ছৈ .

প্রলয়ৰ চাউ দেখি ক'পিলে কিহৰ বুৰ

যাবই লাগিব তই নিছ পাৰলৈ ।”

যৌবনোচিত দৃষ্ট-কণ্ঠেৰে কবিয়ে বীৰব দৰে বাধা-বিধিনি অতিক্ৰম
কৰি যাবলৈ নাৱৰিয়া। তথা সংসাৰ পথিকক এটি সুলভ ইচ্ছিত দিছে।

“অচিন পৰত” কবিতাটিৰ ভাৱ, ভাষা, লালিত্য আৰু
উপমা আদিয়ে “পাপৰি”ৰ কবি ৩গনেশ গগৈৰ অমৃতোপমা
ছন্দলৈ মনত পেলাই যদিও ই গগৈৰ অনুকৰণ বা ভাষানুবা-
দ নহয়। ইয়াতো কবিৰ নিজস্ব প্ৰকাশ ভজিমাই ঠাই পাইছে,—

“আহিঁবাঁচো সখী ঐ জীৱন-জোনাক বাতি

প্ৰেমৰ সুৰভি সানি আজৰি পৰত ;

তৰাৰ দীপালী পাতি বুকুৰে চিনাকি হ'ম

‘নিৰলে নিজ্ঞানে বহি অচিন পাবত।’”

মানসী-প্ৰতিমাৰ স’তে কবিয়ে ইয়াতকৈ আৰু কি ভাষাৰে কথা
হ’ব পাৰে ?

যাৰ পৰশত কবিতাই জনম পায়, কবিৰ হিয়াত ছন্দৰ ঢৌ
উঠে—সেই কবিতা কুঁৱৰীক সন্মোদন কৰি কৈছে,—

“কেঁচা সোণ বৰণীয়া ওঁঠৰ বক্তিস বোখা

অনন্ত সৌন্দৰ্য্য ভৰা ওঁঠৰ লহৰি ;

অনন্ত সাধুৰী ভৰা জীৱন যৌৱন ৰূপ

অনন্ত কবিতা ভৰা কবিতা কুঁৱৰী ॥”

“বিহুতলি লুইতৰে পাব” কবিতাটি অসমীয়া বোম্বাষ্টিক কবিতাৰ
এটি শ্ৰেষ্ঠ নিদৰ্শন। ইয়াৰ ভাৱ-ভাষা আৰু প্ৰকাশ ভঙ্গিমা বিচ
সুৰৰ লগত তেনেই মিলি গৈছে।

সোটি কথা কবলৈ গলে আধুনিক কবিতাৰ বাস্তৱবাদৰ চিহ্নৰ
বাখৰৰ মাজতো শ্ৰীভৃগু মুনিয়ে নিৰলে বোম্বাষ্টিক কবিতা লিখিবলৈও
যি প্ৰেৰণা লাভ কৰিছে—সেই প্ৰেৰণাই ডেওঁক আৰু উচ্চ
কৰক। তেওঁৰ কবি মন বাঢ়ি যাওক আৰু ভবিষ্যতলৈ তেওঁ
এজন খ্যাতনামা অসমীয়া কবি হিছাপে পৰিচিত হওক—এয়ে
মোৰ সবল প্ৰাৰ্থনা।

যোৰহাট

২২।৩।৫৮

Please handle the book carefully.

শলাগৰ শৰাই

আনো, শিমলু চন্দন নহয় আৰু মই লিখক বা কবিও নহওঁ। কবিতা কি বুজি নাপাওঁ আৰু বুজিবৰ মোৰ সাধ্যও নাই। তথাপিও সোঁ দিনা চেঙেলীয়া কালত (১৯৫১) জীয়া বুকুখন আঁৰ কাৰণে হয়তো জীয়া বুকুৰ কঁপনিত জন্ম হৈছিল “কবিতা কলি” আৰু “কবিতা কুসুম।” সমস্যা বহুল জীৱনত কেতিয়াবা পোৱাকে হেৰোৱাই হয়তো নোপোৱাকে বিচাৰি কল্পনাত উটি-ভাঁহি ফুৰা দিনবোৰৰ ক্ষুদ্ৰ সৃষ্টিবোৰ বাজিগত তৃপ্তিৰ বুলিয়েই বাস্তৱৰ ৰূপ দিবলৈ প্ৰয়াস কৰা নাছিলো। অন্তৰঙ্গ বন্ধু-বান্ধৱী সকলৰ উৎসাহ-উদ্বীপনাত “কবিতা-কুসুম”ক আজিৰ ৰূপ দিবলৈ ওলালোঁ।

এই উৎসাহ-উদ্বীপনাক দৃষ্টে উৎসাহ দি আন্তৰিকতাৰে সৈতে পুথিখনি প্ৰকাশ কৰি দিয়াত পূজ্যৰ শ্ৰীযুত তানুৰাম পেগুদেৱক মোৰ হিয়াভৰা শ্ৰদ্ধা জ্ঞাপন কৰিলোঁ। মোৰ শিক্ষাগুৰু শ্ৰীযুক্ত ডিম্বেশ্বৰ নেওগ, শ্ৰীযুক্ত যতীন্দ্ৰনাথ গোস্বামী, শ্ৰীযুক্ত ঘনশ্যাম ভূঞাদেৱে হাতে লিখা অৱস্থাতে চকু ফুৰাই দিয়াত তেখেত সকললৈ মোৰ আন্তৰিক শ্ৰদ্ধা আগ বঢ়ালোঁ। অসমৰ খ্যাতনামা সাহিত্যিক, বকুল বনৰ কবি শ্ৰীযুত আনন্দচন্দ্ৰ বৰুৱাদেৱে সজ-পৰামৰ্শ দি “এষাৰ কথা”ৰে পাতনিখন লিখি দিয়াত তেখেতলৈ মোৰ শলাগৰ শৰাই আগ বঢ়ালোঁ। অন্তৰঙ্গ বন্ধু শ্ৰীকনকচন্দ্ৰ কলিতাই সিঁচৰিত হৈ থকা কিবা-কিবিবোৰ ধুনীয়াটক সজাই পৰাই “কবিতা-কুসুম” নাম কৰণ কৰি দিয়াৰ বাবে আৰু বন্ধুৰ শ্ৰীমন্দেশ্বৰ ফুকনে কষ্ট কৰি ধুনীয়াটক লিখি দিয়াৰ বাবে তেখেত দুজনলৈ মোৰ হিয়াভৰা আন্তৰিকতা জনালোঁ।

“কবিতা-কুসুম”ৰ বেতুপাতৰ ছবিটো শিক্ষাগুরু শ্ৰীযুক্ত যদন
মোহন লহকৰ দেৱে আঁকি দিয়াত তেখেতলৈ মোৰ শ্ৰদ্ধাৰ শলাগ
জনালোঁ। যথাসময়ত “দৰ্পন প্ৰেছে” অশেষ কষ্ট কৰি যথায়ত
ভাৱে ছপা কৰি দিয়াত সমূহ কৰ্মীলৈ মোৰ হিয়াভৰা কৃতজ্ঞতা
জনালোঁ। ভুল মোৰ স্বাভাৱিক, গতিকে সদৌ শেষত সহৃদয়
আৰু সহৃদয় পাঠক পাঠিকাৰ ওচৰত অস্ত্ৰাত ভুলখিনিৰ বাবে
ক্ষমা সুমি ৰাইজৰ “কবিতা-কুসুম” ৰাইজলৈকে আগ বঢ়ালোঁ।

বিনীত,

ৰাইজৰ স্নেহাকাঙ্ক্ষী

নিৰলা পণ্ডা
দিখৌ মুখ }
৯।৩।৫৮

—ভগ্নমুনি—

Please handle the book carefully

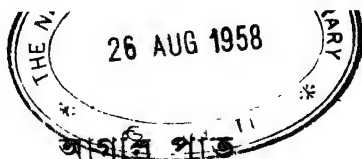
—উপহাৰ পিঠি—

.....

.....

..... শ্ৰীভিষ শ্ৰুতি ৰূপে
উপহাৰ দিলে।।

.....

ধূলি বালি খেলি ফুৰা নৰালি জীৱন মোৰ
 লুইতৰ পাৰতেই শেষ হৈ গ'ল ;
 অনন্ত সৌন্দৰ্য্য ভৰা শুৱনি চাপৰিখনি
 নৰালিৰ গাঁত গোৱা ধেমালিৰ খল ।
 ঘন-ঘোৰ বাৰিষাৰ নিঠুৰ পৰশ লাগি
 কতনা চাপৰি ভাঙি কতনা সজায় ;
 তঙা-পতা লুইতৰ নহয় নতুন লীলা—
 নতুন চাপৰি পাতি নতুনে চৰায় ।
 তাৰেই পাৰত বহি সন্ধিয়াৰ জ্বৰ বা লই
 বচি বচি শৈশৱৰ কত গীত গালো ;
 কয়নাৰ বোল লই জীৱনৰ চীয়া জ্যোতি
 নীৰলে নীৰলে বহি কতনা আঁকিলো ।
 পশ্চিমৰ আকাশত মাৰ যোৱা সুখৰ
 বঙীন ছবিটি দেখি সন্ধিয়া পৰত ;
 উৰি যোৱা পখিটিৰ শেষৰ বিদায় গীতি
 কতবাৰ শুনিছিলো লুইত পাৰত ।
 অতীত গোৱৰ ভৰা বুৰঞ্জীৰ কত কথা
 লুইতৰ পছোৱাই বিড়িয়াই কয় ;
 কত বীৰ-বীৰাঙ্গনা জীৱন সমাধি গঢ়া
 বুকৰ তপত তেজ আজিওয়ে বয় ।
 আজিওতো বিহুৱাই অতীত স্মৰি গায়—
 “তাহানিৰ বিহুতলী লুইতৰে পাৰ ,”
 চেনেহী লগৰী মোৰ নাচনী বহাগী আছি
 বিহুতলী কপোঁৱাই আনন্দে হিয়াৰ ।

ગિદવા ગંજા
 દિલ્હી પુલ, ૧૯૮૮ ૮૧ }

বিনীত—
 বাইজব স্নেহাৰাশী
 —ভগ্নবনি—

বুঢ়া লুইতৰ পাৰ

(ক)

পূৰ্বাচল অসমৰ গিৰি গুহা গহ্বৰৰ
পাৰ ভাঙি বই অহা নিজৰাৰ ধাৰ ;
নিজৰি নিজৰি বোৱা মিলিত নিজৰা ধাৰা
গঢ়ি গ'ল সেইদিনা লুইতৰে পাৰ ।

তাৰেই পাৰত কত জাহ যোৱা জীৱনৰ
লুকা-লুকি খেলি আছে কতনা কাহিনী ;
বুৰঞ্জীৰ পাতে পাতে আজিও জিলিকে সট
ভীষক বজাৰ সেই কুণ্ডিল নগৰী ।

বিজয়ী শৰাই ঘাট যুগৰ বুকুত আছে
বিজয়ী গোবৰা ঘোষি জগত বিৰাজি ;
আজিও জিলিকে চোৱা নেতাই ধবনী ঘাট
আই সতী বেঙলাৰ সতীৰ গুৰাৰ ।

Please handle the book carefully.

পৰ্বতে পাহাৰে ভৰি কত দ'ল দেৱালয়
 আদিম যুগৰ কত অতীত স্মৃতি ;
 মামৰে সামৰি ধৰা বুৰঞ্জী সমল কত
 সিঁচৰিত হৈ আছে যুগৰ কীৰ্তি ।

নতুন পুৰণি হ'ল পুৰণি মৰহি গ'ল
 নতুনৰ দাৰা বয় সৃষ্টিৰ বুকুত ;
 ভঙা পতা লুইতৰ কতনা সপোন মোৰ
 অজ্ঞানিতে মাৰ গ'ল কালৰ সোঁতত ।

(থ)

এই বুঢ়া লুইতৰ দক্ষিণ পাৰত সউ
 আজিও জাগৰি আছে “ৰামখ্যা দেৱালয়”;
 “উজ্জ্বলিত কেচাই খাটি নামনিত কামখ্যা
 মধ্যতে ৰামখ্যা” বুলি বুঢ়ালোকে কয় ।

ৰামখ্যাৰ আশে-পাশে কত দ'ল দেৱালয়
 আহোম ৰজাই পতা পুৰণি কালত ;
 অলি-ব'ট মথাউৰী শাল, নাদ, পুখুলীয়ে
 আজিও বিৰাজি আছে দিখৌ মুখত ।

সুদূৰৰ মজা জিনি ইচ্লামৰ শিয়্য আহি
 প্ৰথমে নামিলে য'ত আজিও "চাপৰি";
 প্ৰথমে পুতিলে য'ত ইচ্লামৰ ধৰ্ম্ম খুটি
 হাঁতহাসে বিড়িয়াই সই "সোৰাণ্ডি "

বংপুৰ নগৰৰ সামিধ্যাই আঁকি দিয়া
 সোণালী আখৰে গঁথা বুৰঞ্জী পাতৰ ;
 বিদেশাৰ সতে হোৱা দিখো মুখৰ ৰণে
 প্ৰতিধ্বনি তুলি আছে অসম সেনাৰ ।

লুইতৰ বুকু ভেদি পাহাৰ সঙ্গমে যোৱা
 একোটি ৰাতিয়ে গঢ়া "চিন্তামণি গড়";
 দলিও পতিত হৈ আজিও এহাঁৰি দিয়ে
 তাৰেই বুকুত হোৱা জয় সংগ্ৰামৰ ।

বৰবৰুৱাৰ 'বৰ-আলি' আজিওতো গৈ আছে
 বঙপুৰ সতে মিলি লুইত সদৃশে ,
 দেশৰ সেনানী দঃ কদম দমাই যায়
 ততাত সুৰীৰি আজি চাই আশে-পাশে ।

আমোদ প্ৰমোদে গৈ খানি দিয়া পুখুৰীয়ে
 বুৰঞ্জী প্ৰসিদ্ধ ঠাই আহোম ৰাজত্বত ;
 'মগলো' "টেলিয়াদোঙ্গা," 'খনা-খুকুৰা,' 'টাজ্জোনধোৱা'
 আজিও জিলাকে চোৱা দিখো মুখত ।

“টান্ধোনধোৱা” পুখুৰীয়ে আজিও বুৰঞ্জী কয়
 “শালমৰাভ” হোৱা বগ মানব লগভ ;
 শেষ বগ অসমৰ শেষ ৰাজ্য আহোমৰ
 চিৰ দিন ঘোষি আছে এই জগতত !

“দিখো” “গৰিয়াস্তান” দুয়োটি পাহাৰী নই
 পাৰ ভাঙি বহি আছে কলু কলু স্মৰে ;
 মৰমতে ভোল গঁই দুয়োকে সাবটি ল’ই
 বুকুৰ মৰম যাচি মৰমী লুইতে।

এই নদী সঙ্গমৰ দুয়োটি পাৰতে আছে
 বন্ধুত্বৰ বান্ধ খাই মিলন স্থলত ;
 “আজান পীৰৰ মহজিদে” ৰামখ্যাৰ দেৱালয়ে
 আশীষ কৰুণা ঢালি লুইত পাৰত।

শত শত নৰ-নাৰী আজিওতো পূজা দিয়ে
 জ্বালি জ্বালি ধূপ-ধূনা পূজাৰ বেদীত ;
 আজিওতো ৰাজি উঠে পূজাৰ সময় হ’লে
 শঅ-দবা, কাঁহ-ঘণ্টা, দেবী-মন্দিৰত।

শিলৰ প্ৰতিমা খনি আজিও জাগ্ৰত হ’ই
 পূজাৰীক দেখা দিয়ে মায়াবী ৰূপত ;
 মায়াবিনী “ৰামখ্যাই” হিয়াৰ কৰুণা ঢালি
 জগত ব্যাপি আছে মাহাত্ম্য গুণত।

ৰংপুৰ ৰাজহত ৰজা-ৰানী সৰে মিলি
তাহানি বিজ্ঞাম লোৱা “বিজ্ঞাম-আগাৰ” ;
লুইতৰ বুকতেই সেই দিনা জাহ গ’ল
কালৰ বুকত থ’ই থিয়াতি সুখৰ ।

কোঁৱৰ কুঁৱৰীহঁতে ৰঙ মনে খেলি ফুৰা
প্ৰমোদ কানন নিলে গটাই খহাই ;
বহল বালিত গ’ই মৃগয়া চিকাৰ কৰা
সোণালী কাহিনী নিলে নৈয়ে উটুৱায় ।

“ইটা-খুলি জানে” আজি বিচাৰি বিচাৰি কান্দে
তাৰেই পাৰত থকা সেন্দূৰীয়া আলি ;
হেঙুলীয়া বোল ল’ই লুইত পাৰত গোৱা
হেৰোৱা গীতৰ সুৰ মূৰ’ৰি মূৰ’ৰি ।

আজিও জিলিকি আছে তাহানিৰ “ৰাজাবাহৰ”
হঠাতে অতিথি হৈ আছিল যিদিনা ;
পৰিষদ সতে মিলি কটালে এদিন য’ত
সেই ঠায়ে সোঁৱৰাই কাহিনী সিদিনা ।

পশ্চিমীয়া বেপাৰীয়ে নিজৰ বহানি ল’ই
সেইদিনা পাতি গ’ল হাট অসমত ;
বিদেশী বেপাৰী দলে আজিও বেহাই ফুৰে
পানচে ডিঙা বান্ধি “দিখো ঘাটত ।”

কন্ত নাপি নাইবীরা' শুকলাকৈ পাল ভবি
 আজিওটো ভটীয়াই লুইত বুকত :
 লুইতৰ সোঁতে সোঁতে ভাটীয়ালী গীত গাই
 পাৰ্শ্ব তৰা ডিঙা মেনে গ্ৰহণ সোঁতত ।

(গ)

বসন্ত পৰশি যায় ষ ২ মাহ পৰণত
 প্রকৃতি ৰাজ্যত মেলি বটব ম'ফুৰা ,
 বাৰিষাৰ ভৰা নেয়ে কপত বহু চৰি
 ফুলাই লুহায় ডৰা কৰি মনোলোভা ।

শাৰদীয় বতৰত সন্ধিয়াৰ আকাশত
 উৰি যোৱা পখাবোৰে কত শোভা ধৰে ,
 পশ্চিমৰ দিগন্তত ৰাঙলী কিৰণ পৰি
 স্নৰনা চাপৰি ডৰা আৰু কপ চৰে ।

ভাঙি পাতি লুইতেই বহু বৃক্স সাজে
 প্রকৃতিৰ কাম্যেন গুৱনি চাপা
 বনৰীয়া পশু পখী বনৰ হৰিণী আহি
 মুকলি-মূৰীয়া ভাৱে ফুলে চৰি চৰি ।

লুইতৰ পাৰে পাৰে যুৱক-যুৱতী দল
 বঙত বিভোৰ হই পৱিত্ৰ ভাৱত ;
 লগৰ লগৰী সতে আপোন পাহৰা হ'ই
 হাঁহি মাতি নাচি ফুৰে ৰাতি জোনাকত ।

সৰল জীৱন ভৰা শান্তিৰ সৰল হিয়া
 লুইত পৰীয়া সউ স্বাধীন গাণৰ ;
 বিছৱা ভকতে আৰ্জি স্মৰদি স্মৰেৰে গায়
 'তাহানিৰ বিছতলা লুইতৰে পাৰ ।'

অনাদি অনন্ত কালে ভঙা পতা লুইতৰ
 সৃষ্টিৰ বুকুত সত্য, নিত, চিৰন্তন ;
 সেই ধ্বংস সৃষ্টিৰ পৱন সোঁতত পৰি
 আৰ্জ্জুতো হৈ আছে উত্থান-পতন ।

তথাপি জিলিকি আছে বুৰঞ্জীৰ পাতে পাতে
 মানুহৰ মুখে মুখে অতীত কাহিনী ;
 অতীতৰ বল-বীৰ্য্য স্বাধীন গঢ়িমা যশ
 মহিমা মণ্ডিত হৈ অসম জননী ।

পুৰণি জগতখন

পুৰণি জগত খনি নতুন বহণ সানি
নতুন চকুৰে চাম নিতউ নতুন ;
নতুন মামুহ আমি নতুন সাজেৰে সাজি
পুৰণি কপত দিম, নতুন বহণ ।

নতুন সাজেৰে সাজি উষাৰ হেঙুলি বেলি
দীপ্তিৰ শলিতা জালি পুৱালী মেঘত ;
পুৰণি জগতখনি সুবৰ্ণ জ্যোতিৰে জালি
নতুন সন্ধান দিব পুৰণি বুকুত ।

নতুন প্ৰাণত আমি নতুন প্ৰেৰণা আনি
নতুন বাহুৰ বলে শতুক নাশিম ;
নতুন কপেৰে আজি মৰহা জগত খনি
নতুন বহণ সানি নতুন দেখিম ।

পুৰণি সমাজ ভাঙি নতুন সাজেৰে সাজি
গঢ়িম নতুন কৰি নতুন সমাজ ;
শাস্তিৰ শীতল ছাঁয়া নতুনে বিলাম তাত
নতুন জগত হব শাস্তিৰে বিৰাজ ।

নতুন বসেৰে আমি পূৰ্ণ শোষণ-নীতি
 দণ্ডিত শোষিত খত ভাপিত জনৰ ;
 মায়াৰ ছলনা ছবি সমূলে নাশিম আজি
 দাবি—স্বপ্নিত নীতি পূৰ্ণ দেখব ।

নতুন যুগৰ সতে অতীত মৰহি যাব
 কলুষ-স্বাভি যত বিশ্বাভি বুকুত ;
 নতুন তুলিকা ল'ই অকিম নতুন কবি
 পূৰ্ণ জগতখনি নতুন সাজত ।

নতুন পথেৰে যাম পূৰ্ণ দেখলৈ আজি
 নতুন সন্ধান ল'ই নতুন পথৰ ;
 নতুন পথেৰে দিম আন্ধাৰ জগতখনি
 সৃষ্টিৰ বিমল ছাঁয়া চিৰ সুন্দৰব ।

নতুন বিজয়ী গানে নতুন বাগিনী তানে
 নিৰ্জিত জগতখনি জগাই তুলিম ;
 নতুন মানুহ আমি, পূৰ্ণ জগতখনি
 নতুন সম্ভাৰে আজি নতুন গঢ়িম ।

সোণৰ অসম

ভেকা গাভৰুৰ দল, আশা ভৰসাৰ থল,
সোণৰ অসম মোৰ, খ্যাতিৰ থল
সোণৰ অসম মোৰ কীৰ্ত্তিৰে দ'ল।

সোণালী আখৰে ঐতিহাস ৰচিবি
সোণালী পাতেৰে জগত জিলিকাৰি
বীৰ লাচিতৰে দল
। শত্ৰুৰ শক্তি বল ;
অতীতৰ গৰিমা বীৰ চিলাৰায়ে
নাশিলে শত্ৰুৰ দল ।

এই অসমতে জয়াৰে সমাধি
আজিও বিৰাজে জগতত খিয়াতি
সান্নিধ্যৰ সত্যত্বৰ ঢল
সীতা আইৰ সত্যত্বৰ বল ;
মুলা-গাভৰুৱে দেশৰে শত্ৰুৰ
বোৱালে তেজৰে ঢল ।

এই অসমতে এনিৰাম পিয়লি
দেশৰ কাৰণে পৰাণ তিয়াগি
বীৰ শ্বহীদৰে দল
দেশ সেৱকৰে দল ;
এশল কেঁচৰে বিদেশী শত্ৰুৰ
নাশিলে শাসকৰ দল ।

সিদিনা ইয়াতে আট ভোগেশ্বৰী
 সুকোমল শৰীৰে বীৰৰ জীয়াৰী
 দেশ সেৱকিনীৰ দল
 অসম জীয়াৰীৰ দল;
 কন্যাতাই নিকে বলি দি
 ৰাখি গ'ল খিয়াতিৰ ধল।

আজিও জিলিকে জগতৰ বুৰঞ্জী
 সে'ণালী পাতেৰে তাসমৰ খিয়াতি
 গঢ়ি দিয়া যুগৰে দ'ল
 বীৰ অসমৰে দল:
 অতীত গৰিমা অতীত কীৰ্তি
 জগতত জিলিকি ৰ'ল।

উঠা অসম'ৰ যুৱক-যুৱতী
 জাগা অতীতৰে সুৰ্বৰি কীৰ্তি
 বাঁৰ বাঁৰাঙ্গনাৰ দল
 মৰণী কঁপাই তল;
 বীৰৰ সমাধি অসমৰে ভূমি
 বীৰৰ কীৰ্তি দ'ল।

সত্যতাৰ অৱহেলিত খেতিয়ক মই

(ক)

নগৰৰ পদ্মা আজি বহুদূৰ দূৰণিত
চাপৰিত বাস কৰা খেতিয়ক মই;
পৃথিৱীৰ বুকু ফালি তুমুল সংগ্ৰাম কৰো
সংগ্ৰামৰ বুকতেই জীৱন জীয়াই।

আধুনিক জগতৰ আধুনিক সমাজৰ
গতিশীল জগতৰ নতুনৰ গতি;
আজি কুৰি শতিকাৰ পোহৰ নেপাওঁ মই
অন্তৰত থাকিলেও তাত মোৰ ৰতি।

সাতাম পুৰুষ গ'ল সেই একে গতিৰেই
খেতিয়ক জীৱনেই পৰিচয় মোৰ;
খেতিয়ক সকলৰ তেজৰ পানীৰে গঢ়া
হালোৱা হজুৱা মই, বংশ বহুৱাব।

বহুৰৰ বাৰ মাহে কৰো মই খেতিকেই
জাব জহ বাৰিষাৰ সকলো পৰত;
আছ আক বাও ধান শালি আক গোমধান
যতবোৰ যি খেতি হয় বতৰত।

বাৰী ভৰ পৰে মোৰ বাৰ মাহী খেতিৰেই
 আম-নেমু কত গছ-গছনিয়ে ভৰা ;
 ফল-মূল দেখি দেখি অস্তৰ উপাচ পৰে
 কতনা বুটলি পাওঁ আৰু তল সৰা।

দিনে দিনে বাঢ় যায় আশা আৰু অভিজ্ঞা
 নতুন শইচ আনো বিচাৰি বিচাৰি ;
 নতুনৰ সন্ধানত আকুল পৰাণে মোৰ
 দুখ কষ্ট ভাৱিবৰ নাপায় আহাৰ।

ঘৰ-বাৰী সাজিবৰ নালাগে ইটাৰ খুটা
 টিনপাত চীনা-টি আইনা খিৰিকীৰ ;
 জীৱন সম্পদ ৰাশি চৌদিশে আছে ভৰি
 জীৱনে মৰণে পাওঁ দান প্ৰকৃতিৰ।

বতৰত তাৰে তুলি পূৰঠ ভৰাল বান্ধো
 কল-কঠাল, পান-তামোল, কত কিযে পাওঁ।
 বেচি কিনি তাৰে আজি সকলো গোটাই ল'ই
 সুখে ভৰা একোখনি সংসাৰ চলাওঁ।

হাবি-বন চাপৰিয়ে কামনাৰ ৰম্যপুৰী
 তাৰেই বুকুত থাকো জীৱন জুৰাই ;
 জীৱনৰ জীয়া খোঁচাতি তাৰেই বুকুত পাওঁ
 সত্যতাৰ অৱহেলিত খেতিয়ক মই।

(খ)

পৃথিবীৰ বুকু ফলা তুমুল সংগ্রামে মোৰ
 কতৰ পেটৰ ভাত দিছেহি বিলাই ;
 জগতৰ নৰ-নাৰী ধনী দুখী সকলৰ
 মৰা-জীয়া সমাজক ৰাখিছে লীয়াই ।

জানে জানো কোনোবাই মোৰ এই জীৱনত
 ভুগিছে কতনা আজি যাতনা নিকাৰ ;
 যাতনাৰ জীয়া জুই দেখে জানো কোনোবাই
 শোকে দুখে ভৰা এই চহা দীৱনৰ ।

কলিতাৰ ক'লা ঘাম মাটিত পেলাই ল'ই
 জগতৰ অপূৰণ ৰাখিছে পুৰাই ;
 জাৰ-৩২ বাৰিষাৰ হিমে ঢকা কুৰ'লীয়ে
 শ্ৰান্তিহীন জীৱনক দুৰ্গণে জলাই ।

আহাৰৰ বঙা বদে কপাল তিয়াই যায়
 টোপা টোপে বৰষুণে মৰম বিলাই ;
 বোকা পানী সৰে মিলি লুতুৰি পুতুৰি কৰি
 নতুন বঙেৰে মোৰ শবীৰ বোলায় ।

বতৰৰ আহ্বান ববৰ সময় নাই
 আহে দিন আহে মাহ নিতে বই যায় ;
 থাবৰ সময় নাই শুবৰ সময় নাই
 আজি দিন পলকতে মাৰ যায় যায় ।

কৰ্মময় জীৱনৰ কৰমেই লগ মোৰ
কৰমৰ বিনে আৰু নাই আজি গতি ;
অসুস্থীন অভিলাষে মৰীচিকা খেদি খেদি
খেতিয়ক জীৱনক কৰে লটি ঘটি ।

ভাবে জানো দেহি এ মোৰ এই জীৱনক
লয় জানো কোনোবাই মোৰ পৰিচয় ;
এই কৰি শতিকাৰ সভ্যতাৰ আঁতৰত
সভ্যতাৰ অৱহেলিত খেতিয়ক মই ।

(গ)

দিনৰ পিছত : ১৩ বছৰ বাগৰি যায়
ক্ৰমে ক্ৰমে বাঢ়ি যায় পৰিয়াল মোৰ
গেঁত মাটি উদানে বছৰ নোজোৰা হয়
বেচা-কন্যা খৰচৰে পৰি যায় গুৰ ।

ভাগে ভাগে ভাগ হয় মাটি-বাৰী গৰু-মহ
যতবোৰ ঘটিছিলেঁ জীৱন সমল ;
ভাগে ভাগে ভাগ ল'ই সকলো আঁতৰি গ'ই
ভাগে ভাগে বাস কৰে একে পৰিয়াল ।

গেঁত কৰে তথানিতো নতুন মাটিত মগ
গাৰ বন চাপৰিৰে চন পাৰি থকা ;
শাসনৰ ব্যভিচাৰে কৰি মোৰ অবিচাৰ
অনাচার অত্যাচাৰে কৰে জাৰমনা ।

কষ আৰু কাটলৰ খাশনা হেঁচাও চৰে
 দণ্ডিত খোঁষিত নাতি নতুন আইন ;
 কাহ-বাটি, মাটি-বাণী কেক-মণি, গক বেচি
 দিব লাগে জৰিমনা অপবোধী জন ।

জীৱন আগুৰি ধৰে অভাৱ আৰু অনাটনে
 দিনে দিনে বস্ত্ৰৰ দাম বাঢ়ি যায় ;
 খেতি মাটি উপাদানে সংসাৰ নচলা হয়
 উপায় নেদেখি একো কাৰো হয় ভায় ।

খেতিয়ক জীৱনত কৰিলে এমুৱা গতি
 খেতিৰ মাটিও হয় দিনেও নাটনি ;
 দিনে দিনে ষাটি যোৱা বংশ আৰু পৰিয়ালে
 সৃষ্টিৰ বুকুত মেলে নতুন পাতনি ।

সৃষ্টিৰ বুকুত থকা বহল পৃথিবীখন
 সকলিকে ঠা' নাই নায় আমাৰ ;
 চণ আৰু হজুৱাৰ খেতিয়ক বগুৱাৰ
 কৃষিজীৱ সকলৰ নাহ অধিকাৰ ।

কানেও নুবুজা এই অৱহেলিত খেতিয়ক
 অসভা শানীত মোৰ জীৱনৰ স্থান ;
 খেতি মাটি অবিহনে জীৱন নচলে আজি
 নোৱাৰে সাধিব একো জীৱনত আন ।

সভ্যতাৰ হেচা চেপা অশেষ যাতনা সহি
 বৰ্ষৰ জীৱনক ৰাখিছে জীয়াই ;
 জীয়া-মৰা জাতৰ ক্লেণ যাতনা ভৰা
 সভ্যতাৰ অৱহেলিত খেতিয়ক মই ।

প্রভাত পখী

(क)

সেই দিনা হেমন্ত
বহিছিলো নীবা'লই নিবলা পঁজাত ;
কোনোনা দেখষ পরা শখী উবি আছি
গাই গ'ল গীত এটি পঞ্চম সুবত্ত ।

(२)

মুৰ্খতিলে। বিহগীয়ে অফুট ভাষাবে
কিনো গীত গাই গ'ল নিৰ্জ্বল বনত ;
সুমধুর কণ্ঠসবে কোন বিবচীর
মিলন বাতৰি দিলে প্রেমিক প্রাণত ।

(୨)

আনিছিল। যদি তুমি বসন্ত বাতরি
 দিম বুলি জীর্ণ-শীর্ণ প্রকৃত রাজ্যত ;
 গাই যোরা গীত তেনে পঞ্চমঃ স্তবে
 উজ্জলি টঠক ধবা সেট সঙ্গীতত ।

(ঘ)

ফুলনিব প্রেমকলি হ'ক বিকশিত
 সুগন্ধি সৌরভ যক চউদিশে বই ;
 বাসন্তী কুঁড়বী প্রাণ হ'ক পুলকিত
 মলয়াই বিতরক প্রেম-সুখা লই ।

(ঙ)

প্রেমিক-প্রেমিকা প্রাণ চমকি উঠক
 হর্বহীন গছে-পাতে সলক বরণ ;
 নতুন সাঞ্জেবে সাজি প্রকৃতি কানন
 বিজুব মহিমা গ'ক কবি সোঁরবণ ।

(চ)

(সিদিনা) বিনন্দীয়া প্রকৃতির নিকুঞ্জ বনত
 প্রাণব পখিলি আতি কবির বিহাব ;
 গুণ্ গুণ্ শুবে গাব প্রেমিক ভ্রমাবে
 বিশ্বব বুকুত বব প্রেমবস ধাব ।

(ছ)

প্রকৃতি বিবাহি গাব বসন্ত বিহগে
 সিদিনা গুনিম বহি "নিবলা পঁজাত" ;
 তুমিও তেতিয়া গাবা প্রেম-গীত জুবি
 শায়না লভিব প্রাণে সেই সঙ্গীত ।

ডেফ'ডিল্‌চ

পৰ্বত পাহাৰ ভূমি ভাঁহি ফুৰা ওপৰেদি
আকাশী মেঘৰ দৰে ওপৰে ওপৰে ;
উদ্দেশ্যবিহীন হই ফুৰিছিলোঁ ভ্রমি মই
বিজ্ঞান প্ৰাপ্তৰ মাজে অকলে অকলে ।

হঠাতে পৰিল চকু সোনোৱালী ফুল বহু
ফুলি থকা ডেফ'ডিল্‌চ পুখুৰী পাৰত ;
বিৰিখৰ তলে তলে মৃদু-মধু লয়-লাসে
আনন্দৰ ঢউ খেলা মৃদু মলয়াত ।

পুখুৰীৰ পাৰে পাৰে অবিছিন্ন আৱৰণে
পুখুৰী শোভিত কৰি আছে ফুলি ফুলি ;
সজীৱিত ৰূপ ধৰি শাৰী শাৰী ফুল-ৰাশি
মলয় পৱন সতে হেন্দোলি হেন্দোলি ।

সুবিমল আকাশত হাতীপাট তাৰকাৰ
যামিনী বুকুত যেনে ৰূপ চিকিমিকি ;
আনন্দৰ বা লাগি কত খত ফুলৰাগী
হালি-ফালি নাচি আছে মাৰি মিচিকনি ।

পুখুৰীৰ পানী সৰে নাচোনৰ চেৱে চেৱে
 আনন্দৰ সোঁতে সোঁতে প্ৰাণ উটুৱাই,
 উছালি উছালি পানী নাচনৰ হিল্লোল তুলি
 নাচি আছে উলাহত প্ৰাণ উদিয়াই।

তথাপিহে পৰা নাই উছালিত ঢউ ৰাশি
 যদিওবা জিলিকিছে কপ জিলিঙনি ;
 নিকপমা প্ৰকৃতিৰ অমৃপমা সৌন্দৰ্য্যৰ
 আমন্দ সঁফুৰা লই নচা ফুল ৰাণী।

নোৱাৰি নলভি তাৰ বিনন্দীয়া প্ৰকৃতিৰ
 বিপুল আনন্দ দেখি কবি পৰাণত ;
 ভোল গলো চাই চাই সৃষ্টিৰ ৰহস্য দেখি
 অজানিতে উটি গলো আনন্দ সোঁতত।

(আজিও) যেতিয়া সোঁৱৰো মই অতীত স্মৃতি লই
 শেতলীত পৰি পৰি হেৰোৱা অতীত ;
 ভাঁহি উঠে সিদিনাৰ বিনন্দীয়া প্ৰকৃতিৰ
 সোনোৱালী ডেফ'ডিল্‌চ মানস পটত।

সেয়ে আজি নিৰলাৰ স্বৰ্গীয় আনন্দ মোৰ
 সোঁৱৰণী সোঁতে যায় প্ৰাণ উটি ভাঁহি ;
 নিমিষতে মিল হই আনন্দ সঁফুৰা লই
 “ডেফ'ডিল্‌চ” ফুল সতে উঠে নাচি নাচি। *

* Wiliam Wordsworth ৰ Daffodils ৰ ভাঙনি।

নাও নাবৰীয়া

আজি কিয় নাৰৰীয়া হঠাতে মেলিলি নাও
টু ভৰা লুইতৰ প্ৰৱল সোঁতত ;
বান্ধনি বদালি বেলি সউ মাৰ যায় যায়
শেষৰ মেলানি মাগি দূৰ পশ্চিমত ।

সুত্ৰৰত গৰজিছে মেঘত গাজনি মেলি
বিজুলী চমকে সউ দূৰ গগণত ;
লুইতৰ বালি গৰা চপৰা চপৰে খহে
তোলে তোৰ প্ৰলয়ৰ টু লুইতত ।

আকাশত পাখি মেলি বনৰীয়া পখী জাকে
জাকি মাৰি উৰি যায় বাহমুৱা হই ;
বনে বনে চৰি ফুৰা বনৰ হৰিণী সউ
লৰমাৰে নাৰৰীয়া দূৰ দূৰলৈ ।

পথৰ পথিকে সউ লুইতৰ পাৰে পাৰে
লৰদিছে ধুমুহাৰ টু দেখি দেখি ;
লগৰ লগৰী সতে লহুৱা বগুৱা সবে
লৰ মাৰে গৰখীয়া গক খেদি খেদি ।

ভখাপিতো নাহবীয়া ববৰ সময় নাই
 ল' তুলি যিবা আছে যত বঠা হৈ ।
 প্রলয়ৰ ঢৌ দেখি ক'পিলে কিহৰ বুক
 যাবই লাগিব তই নিজ পৰলই ।

নকৰিবি বেলি তই মনোমোহা লুইতৰ
 জিলিকনি দেখি দেখি কপালী বালিৰ :
 স্তম্ভনি চাপৰি দেখি নাও তোৰ নচপাবি
 নলবি প্রাণত আঁকি বপ চপৰিৰ ।

সেউজীয়া ধাননিৰ সেগোৱালী সবয়হৰ
 ফুলি উঠা বসন্তক নলবি শ্বৰি ;
 কলীয়া কুলীৰ গীতে বসন্ত বাতৰি দিয়া
 মইনা কেতেকী মাত যা চো পাহৰি ।

কপোৱালী লুইতৰ বহল বাণিত গই
 বালি-ভোজ খোৱা কথা দে' দিয়াই ;
 বালিঘৰ সাজি সাজি বিশেষী জীৱন লীলা
 লুইতৰ সোঁতে সোঁতে দে' উটুৱাই ।

বাৰিবা ছেউতি চৰি যোৱাৰ পূৰ্ণতাত
 ফেনে-ফুটকাৰে বোৱা লুইতীয়া কথা ;
 লুইয়া ব্যৱনি ফুলি মেটেকা নোৰাৰ ভৰি
 বই যোৱা কথা আজি পাহৰি পেলা ।

চাকনৈয়া ডকা দেখি বুকু গোৰ নক'পাবি
 প্রাণত নানিবি আজি অতীতৰ কথা ;
 প্রলয়ৰ ঢৌ সতে জীৱন সাঁপি গঢ়
 নাও মেলি গুচি যা নাও নাৱবী ।

মই বাটৰুৱা

আহাঁল আকট আজি বাট এৰি অবাটোদ
অভিশপ্ত জনমৰ ভাৰ বান্ধি লই ;
সুৰিলাল জগতৰ পিচল বাটটি দেখি
খুপি খুপি যাম বুলি দিনকণা হই ।

হাবি-বন গিৰি ভেদি নদ-নদী ভান-জুৰি
সাহ-বান্ধি শুনি যাবি মেঘৰ গাজনি ;
অভিশপ্ত জনমৰ পৰিত্যক্ত জীৱনৰ
খলা বম। পাৰ হই বাট বুলি বুলি ।

জনমৰ লগে লগে সমৰ থলীত নামি
কতবাৰ পাতি গলি জীৱনৰ যুঁজ ;
আশা আৰু নিৰাশাৰ জীৱন সংগ্ৰাম জুৰি
নোৱাৰিলি উধাবটো এটি মাথো খোজ ।

অচিন পথৰ সতে পাতিব সংগ্ৰাম আজি
গন্তব্যৰ স্থান তোৰ বিচাৰি বিচাৰি ;
তিমিৰ পাথক হই পিচল বাটটি খুপি
গুচি যাবি আন্ধাৰত বাট বুলি বুলি ।

পাৱ যদি সন্মুখত পাষণ পৰ্বত শিলা
 কাষত পাৱ যদি পৰ পাৰাবাৰ ;
 জীৱন নদীত তোৰ পাৰিদি আশাৰ তৰী
 চাই লবি সিপাৰৰ এটি পাৰাপাৰ ।

সুবিশাল জলমিত নিৰাশাৰ পাল তৰি
 লেখি লেখি গুচি যাবি জীৱনৰ ঢেউ ;
 জীৱন জোৱাৰ উঠি পাল ভাঙি লই যাব
 প্ৰাণত লগাব তোৰ থউকি বাথউ ।

তথাপিতো বাটকুৱা যাবি নিতে আগুৱাই
 বিপদৰ জয়-শঙ্কা শূনিও নুশুনি ;
 সূৰ্য্যৰ পোহৰত ঘোপমৰা আন্ধাৰত
 অকলশৰীয়া হই আশা পালি পালি ।

অসীমৰ বাটে ঘাটে গাই যাবি বাটকুৱা
 দীন দুখী তাপিতৰ প্ৰীতিসনা গান ;
 অৰ্দ্ধনগ্ন দৰিদ্ৰৰ হাঁহ অশ্রু বিবাদৰ
 বিৰহ আঁক মিলনৰ মন অভিমান ।

জীৱনৰ সংগ্ৰামত সকলো হেৰাল মোৰ
 বাৰ্থতাৰ জ্বলে আছি তীব্ৰ দাবানল ,
 জীৱন-সমাধি হলে মৰুৰ বুকুত মোৰ
 প্ৰমাব আপুনি জ্বলা হিয়াৰ অনল ।

জীৱনত সুখ-শান্তি সূৰ্য্যৰ স্বৰ্গজ্যোতি

নাপালেঁ শাৰদা জোন মাথোঁ এটিবাৰ ,
ব্যৰ্থতাৰ তাড়নাত সেয়ে আজি সৰুহাৰা
পৰাগত জাগি উঠে মাথোঁ হাহাকাৰ ।

অভিশপ্ত জনমৰ পৰিত্যক্ত পঁজা এৰি

বিৰক্তিব বোজা বান্ধি ছলেঁ পথহাৰা ;
অসীম পথত মই যাম আজি আশা পালি
শ্রান্তহীন সংসাৰত মই বাটকরা ।

অচিন পাৰত

নজনা নুজনা মোৰ জনমৰ অচিনাকি
কোন তুমি দেৱালা চেনেহী মাতত ?
কিয়ব! চিনাকি মাতে লাভৰ ওৰণি ফালি
আদৰি সাদৰি মাতা অচিন পাৰত ।

যদিওবা নাহ হোৱা জনমত চিনা'চনি
প্ৰেমৰ ডোলেৰে গঁথা কোনোবা যুগৰ ;
সেইদিনাতথাপিভো শাৰদী জোনাক ৰাতি
দেখা দেখি হৈছিলো মাথো এটি বাৰ ।

তুমি জানো সেইদিনা লগৰ লগৰী সতে
খুলীয়া জোনাক ৰাতি একেটি বাটত ;
প্ৰতিমা সন্ধান লই যোৱা নাই বাটবুলি
পূজোঁ। বুলি লখিমীৰ তথনি পাৰত ।

হাঁহিছিল সেইদিনা শাৰদী জোনায়ৈ সখী
মধুৰ হাঁহিটি মাৰি কপালী তৰাই ;
আমিওভো গৈছিলোঁ আপোন মগন হই
আনন্দৰ চউ খেলা তৰা লেখা লেখি ।

চউদিশে মুখবিত পূজাব আৰতি গীতে
 মনোমোহা জোনাকৰ শাবদী পবত ;
 নীৰৱতা ভেদ কৰি . ধুনীয়া জোনাক ৰাতি
 বাকিছিল শব্দধ্বনি পূজাব বেদীত ।

ঐতি-ফুল বাচি বাচি ফুলেৰে সজ্জিত কৰি
 পূজাব মণ্ডপে আলি তৰাৰ দীপালী ;
 দলে দলে, দলে আহি ধূপ-ধূনা জ্বলি জ্বলি
 পুজিছিল জনন ক হৃদয় আঁকোলাী ।

পৰিছে মনত আজি সিদিনাৰ কথা ফাঁকি
 শাবদী নিশাত হোৱা দুয়ো চিনাচিনি ;
 চকুৱে চকুৱে পৰি মিচিকি হাঁহিটি মৰা
 পৰিছে মনত আজি বিণিকি বিণিকি ।

কিয়জনো ভাল লাগে সূৰীৰি সূৰীৰি আজ
 সেইদিনা জোনাকত নীৰৱে নিজানে ;
 নীৰৱে নীৰৱে চোৱা তোমাৰ মানস লীলা
 লয়লাসে খোজকঢ়া আপোন মগনে ।

নাইকোৱা সেইদিনা হৃদয় দুৱাৰ মেলি
 নাই তোৱা যদিওবা বুকুৰ চিনাকি ;
 আজি কিন্তু অজানিতে সূৰীৰিয়ে ভাল লাগে
 বতীন ওঁঠৰ সেই মিচিকি হাঁহিটি ।

যদিও আছিল মোৰ ভালপোৱা অন্তৰত
 সাঁচি থোৱা হৃদয়ৰ নিভৃত কোণত ;
 তথাপিও নোৱাৰিলে। ভালপোৱা যাচি দিব
 প্রীতি-ভৰা বহুঘৰা অচিন পাৰত।

নিজানত ফুলি ফুলি নিৰলে বিৰাজি থকা
 ধুনীয়া গোলাপী দৰে তোমাৰো জীৱন ;
 ফুলি ফুলি নিজানত নিৰলে মৰহি যোৱা
 প্রেমৰ সুৰভি ঢালি জীৱন যৌৱন।

আহিবাটো সখী এ জীৱন জোনাক ৰাতি
 প্রেমৰ সুৰভি সানি আজৰি পৰত ;
 তবাব দীপালী পাতি বুকুৰে চিনাকি হম
 নিৰলে নিজানে ৰহি অচিন পাৰত।

কবিতা কুঁৱৰী

ভোমাবেই পৰশত কবিতা জনম মোৰ
তুমিয়েই জীৱনৰ অনন্ত কবিতা ;
ভোমাৰ সি ছবিখনি হৃন্দৰ আকৃতি ভৰা
অনন্ত সৌন্দৰ্য্য ভৰা জলন্ত সৱিতা।

মিচিকিয়া হাঁহিটিয়ে ৰূপৰ লহৰী তুলি
বিৰিঙাই দিয়ে আজি আনন্দ প্ৰাণত ;
ধুনীয়া খোপাৰে গঁথা চিৰিলীয়া বেনীটিয়ে
নাচি নাচি উৰি যায় যুহু হিল্লোলত।

চিঁয়া গোট কঁকালৰ উঠুৱা বুকুখনি
অপৰূপা যৌৱনৰ পোহৰ বিলাই ;
প্ৰতিমা সদৃশ যেন শৰীৰ গঠনে ভোমান
প্ৰেমিক প্ৰাণত আজি কবিতা যোগায়।

মৃণাল সদৃশ যেন স্নকুমল কণ্ঠনলী,
বুৰঙ্গ নয়ন যেন গহীন চাবনি ;
আধা ফুটা আধা মাতে পৰাণ জ্বৰাই যায়
আলসুৱা জীৱনৰ বিলাই বাতৰি।

কেচা সোণ বসনীয়া ওঁঠৰ ৰক্তিম ৰেখা
অনন্ত সৌন্দৰ্য্য ভৰা ওঁঠৰ লহৰী ;
অনন্ত মাধুৰী ভৰা জীৱন যৌৱন ৰূপ
অনন্ত কবিতা ভৰা কবিতা কুঁৱৰী।

গঁথা আছে

জানো মই কাৰ আজি ধুনীয়া ছবিটি আঁকি
পূজাদি পূজাবী হলো পূজাত আকুল ?
পুঁজোতে পুঁজোতে কোনে পূজাৰ সন্ধান নিদি
মায়াবিনী কোনে মোক কৰিলে বাতুল ?

চকু মেলি দেখোঁ যাৰ অপৰূপ ৰূপৰাশি
চকুমুদি দেখোঁ যাৰ ৰূপৰ মাধৱী ;
সপোনত দেখোঁ যাক মিচিকি হাঁহিটি ভৰা
ইয়ে মোৰ জীৱনৰ প্ৰেমৰ মূৰ্তি ।

বিশ্বৰূপী বিশ্বকৰ্মা মৰত ভূমিত নামি
ৰচিলে নিজেই যেন নিকুঞ্জ কানন ;
তাৰে যেন এচুকত ৰূপৰ সম্ভাৰ লই
নিজেই গঢ়িলে যেন ধুনীয়া জীৱন ।

অলঙ্কাৰ বিভূষিতা নহয় প্ৰতিমা মোৰ
আধুনিক জগতৰ নহয় কলালী ;
সৌন্দৰ্য্য উপচি পৰা সৰল অন্তৰখনি
প্ৰেমিক প্ৰাণৰ মোৰ প্ৰেমৰ পুতলি ।

সপোনে দিঠকে বহি বচিছে'। সপোন মোৰ
 জীৱন যৌৱন ভৰা কপৰ কাৰেঙ ;
 তাৰেই মোহত সাজে। সেউজীয়া বঃষৰ
 সানি লই সপোনৰ মাধুৰিমা বঙ ।

সমাজৰ জাঁৰ লই আছে'। আমি ছয়ো বই
 সপোনৰ মাজতেই মৰম বিলাই ;
 সপোনে শয়নে দুয়ো। প্ৰেমৰ ভোলেৰে গঁথা
 গঁথা আছে জীৱনক হিয়াই হিয়াই ।

শাবদী পৰত

আমনি নাপালে সখী আকৌ আহিবা
মনোবশ শাবদী পৰত ;
খেলিম পুনৰ আমি শ্রীতি-গীত গাই
বহি লই লুটত পাৰত ।

তাহানিৰ দৰে আমি কপালী বালিত
 বালিমাহা খেদি খেদি যাম ;
 ভাগৰি পৰিলে সখী বহিম বালিত
 আনন্দেৰে বনগীত গাম ।

বালিদৰ সাক্ষি লই আকৌ খেলিম
 ছয়ো আমি মুখা মুখি হ' ;
 হা-ছ-ছ-ছ খেলি খেলি ফুৰিম বালিত
 লগৰীয়াৰ স'তে একে হই ।

সানি লটে গাত সখী পলমুরা বোকা
 ক্ষপিয়াম শীতলী পানীত ;
 সাঁতুৰি-নাটুৰি সখী ধবাসৰি কৰি
 সাঁতুৰিম বঢ়া লুইতত ।

পানীৰ কাষত বহি পুখুৰী খানিম
 ধেমালিবে কটাই সময় ;
 পাবত সাজিম আহা তাহানি কালৰ
 অসমৰ দ'ল দেৱালয় ।

লগ্নমীয়া সতে মিলি বন-ভোজ পাতি
 যাম' আমি গক খেদি খেদি ;
 চাপৰিত গক এবি বন-ভোজ খাই
 গুচি যাম লৰ মাৰি মাৰি ।

বনৰীয়া বাজ-হাঁহ চাকৈ-চকোৱা
 পৰিবাহি পানী যুঁৱলিত ;
 আপোন পাগৰা পখী ফুৰিবহি চৰি
 চাম দেই আমি লুইতত ।

কপালী বালিৰ ঘোঁৰা খোদ খেদি আমি
 বহি লম চাপৰি আঁবত ;
 বনৰীয়া গীত গাই ভাগৰ পলাম
 প্ৰতিধ্বনি তুলি আকাশত ।

বনৰ হৰিণী পছ বন - বিহাবিণী
 কুমলায়া ভৰা ঘাঁহনিত ;
 বনৰ চবাই পছ জাকে জাকে গিলি
 চৰিবাহি বাল চাপাতত ।

ବାହନି ବେଳିଟି ଦେଖି ସବମୁହାଁ ହୁଏ
 ସୁବି ଯାଏ ଗଳ-ଘୋରା ଲୁହ ;
 ଶୁଭନି ଟାପରି ଡବା କର୍ମାହି ତୁଲିମ
 ଗର୍ବଧାରୀ ବନଗୀତ ଗାଏ ।

ଜିଲିକିବ ଆକାଶତ ଶାବଦୀ ଜୋନାକ
 ସନ୍ଧ୍ୟାବ ତବା ଅଗମନ ;
 ଲୁହିତ ପାବତ ବହି ସନ୍ଧ୍ୟା-ପବତ
 ତବା ଲେଖା ଆହା ହୁୟୋଜନ ।

ନାପାଲେ ଆମନି ସଖୀ ଆକୋ ଆଚିବା
 ଜୀବନବ ଶାବଦୀ ପବତ :
 ଖେଲିମ ଆକୋ ହୁୟୋ ଶ୍ରୀତି-ଗୀତ ଗାଏ
 କପୋରାଣୀ ବାଲି ଲୁହିତତ ।

— — —

বিহতলী লুইতৰে পাৰ

অসমীৰ বৰেজী. বাংলা শিপিনী
মইমামতী গাভৰু
বিহলৈ লগালে তাঁত;
ফুলেবছা গামোচা দহিৰটা চেলেঙৰ
যুগা বিহা মেখেলাৰ পাট।
খিটিৰ খিটিৰ কৰি তাঁতৰ শালে মাতিলে
দোৰপতিৰ শুৱলা
বিহুৰ ওলগনি মাত;
লাচত উলিয়ালে আমাৰে শিপিনী
চেলেং চকঠীয়া পাট।
আহিলে বহাগী সাদৰী বিহুৱা
বিহতলী শুৱনি হ'ল
ৰঙতে বোৱালে নহৈ;
চোমনি আঁৰতে টকাৰ মাত মাতিলে
লগৰীক বুকুতে লই।
গছৰ ডালে-পাতে বিহুতী চৰায়ে
আনন্দত বলিয়া হই
বনতে বনগীত গালে;
অসমীৰ বুকুতে আনন্দে উপঢ়ি
গা ছালে-জালে কৰে।

সাত্যম পুরুষায়া

চেনেহাৰ বিছটি

मबमब बहागौ

জন্ম: চিনাকী মোহ :

অসমীৰ বুকুৰে

শান্তি মোৰ নিজৰ।

বনগীতৰ স্মৃতি স্মৰ ।

তাহানি কালবে

বিহ্বা ভকতৰ

ডেকা গাভকৰে

বিহ্বতলী লুইতবে পাৰ ;

পুৰণি পেপাটিৰ

চিনাকি টকাৰ মাত

আজিও যোবা নাই মার,

বিলতলা লুইতবে পাৰ ।

সপোন পুৰত

জীৱনৰ পৰে পৰে
মানসী কুমল লই
গাঁথিছে প্ৰীতিৰ মালা নিকুঞ্জ বনত ;
বুকুৰ আপোন সুৰে
গাঁথিছে কবিতা হাৰ
তোমাকে পিঙ্কাম বুলি মিলন পৰত ।
প্ৰীতিৰ কবিতা হাৰ মৃণালী কণ্ঠত ॥

সপোনৰ আৰে আৰে
তোমাকে বিচাৰি যাওঁ
বিৰহ বেদনা সহি আপোন বুকুত ;
চিকি মিকি লুইতৰ
কপালী বালিত গই
শৈশৱৰ খেলা খেলোঁ সপোন পুৰত
তুমি, তুমি আৰু মই একোটি ভাৱত ॥

সপোন পুষত সখী
 প্রীতিৰ কবিতা হাৰ
 কতনা পিঙ্কাওঁ মোৰ আপোন ভায়ত ;
 কতনা শুনাওঁ মোৰ
 বুকুৰ আপোন স্মৰ
 মধুৰ জোনালী ৰাতি মিলন পৰত
 প্রণয়ৰ খেলা খেলি সপোন পুষত ॥

হোৱা হলে সখী এ
 ৰঙিলী পখিলি মই
 পৰা হলে সখী এ বিজুলী ছাটিত ;
 যাচিলোঁহেঁতেন মোৰ
 বুকুৰ আপোন জন
 চেনেহৰ চুমা আঁকি নিমজ গালত
 বিচাৰি বিচাৰি গই অচিভ পাৰত ॥

সন্ধিয়া পৰত

নিবজ্ঞন লুইতঃ পাৰত অকলে গই
অকলে অকলে বহি সন্ধিয়া পৰত ;
মিলন স্মৃতি লই বিবহ সঙ্গীত ৰাচি
সদায় অকলে গাওঁ বিবহ সঙ্গীত ।
অকলে অকলে বহি সন্ধিয়া পৰত ॥

কিহব শুনায়ে আজি বিবহ বেদনা ৰাশি
দেই পুৰি বিবহৰ অগনি জ্বলন্ত ;
তুমি জানো শুনা সখী বতাহত কান পাতি
ভাঁহি ফুৰা মোৰ সেই বিবহৰ গীত ।
বিবহ বিননি মোৰ বতাহ বুকুত ॥

তোমাকে পিন্ধাম বুলি কতবাৰ গাঁথিছিলো
ছিঙি ছিঙি প্রণয়ৰ ৰঙা-জ্বা ফুল ;
তল সৰা শেরালীৰ কত মালা গথ' মোৰ
বিবহৰ তাড়নাত মৰহি শুকাল ।
অকালতে মৰহিল ৰঙা-জ্বা ফুল ॥

মাজ ৰাতি সপোনত লাজুকী ছবিটি দেখি
কতবাৰ মাতো আহা মোৰ কাষলই ;
লাহৰী তাতত ধৰি স্নেহ চুমা যাচোঁতেই
মধুৰ সপোন ভাঙি যায় দূৰলই ।
নিঠকরা কৰি মোক পৰ পাৰলই ॥

যদিওবা ইয়ে আজি প্রণয়ৰ শ্ৰেষ্ঠদান
 বিৰহেই জীৱনৰ মধুৰ সপোন ;
 তথাপিতো তুমি মোৰ প্রেমৰ পৰামৰ্শ
 নিঠকৱা জীৱনত তুমিয়ে আপোন ।
 তুমিয়েই প্রণয়ৰ জীৱন্ত দাপোন ॥

তুমিও অকলে আজি লুইত পাৰত গই
 কান পাতি শুনিবাঢ়ে সন্ধিয়া পৰত ;
 ভাহি ফুৰা বতাহত বিননি বিৰহ মোৰ
 ঝিকি ঝিকি সখী পৰিব কানড ।
 বিৰহ বিননি মোৰ সন্ধিয়া পৰত ॥

মিলন

সমাজৰ আঁৰে আঁৰে তইছিল মোৰ বিয়া
সেইদিনা যৌৱনৰ শুভ লগনত ;
নোৱাৰিলে কোনো কব চেনেহী প্ৰিয়াৰ সতে
গন্ধৰ্ব প্ৰথাৰে পতা অলকা পুৰত ।

নাই লোৱা কোনো কাৰো মোৰ বিয়াৰ মতামত
নাই লোৱা পিতা মাতা নিজ সমাজৰ ;
প্ৰেমৰ গোপন বান্ধে আপোন ইচ্ছাৰে পাতি
নিজেই পূজাৰী হলো মিলন পূজাৰ ।

নাই সজা সেইদিনা তৰাফুল বাচি বাচি
ফুলেৰে সজ্জিত কৰি বিয়াৰ মণ্ডপ ;
নাই পুতা পদূলিত যুৰীয়া কলৰ পুলি
নেদেখালোঁ কাকো মোৰ বিয়াৰ স্বৰূপ ।

নাই তোৱা মুখবিত মিলন গাৰ্হতি গীতে
নাই তোলা গঙ্গাজল কলসী ভৰাই
নাই মতা কাকো মই চিঠিৰ আদান বাণি
থুৰীয়া তামোল যাচি বিয়া বিয়া বুলি

না জানিলে কোনো মোৰ হিয়াৰ মিলন বিয়া
 চেনেহী প্রিয়াক ধৰা বুকুত সারটি ;
 এডালি কুসুম হাৰে গুপুতে গুপুতে পতা
 মনালী কণ্ঠত বৰা প্রিয়াৰ ছবিটি ।

জীৱনত আৰু সখা নহব নীতিৰ বিয়া
 নহয় নহয় সখী পুনৰপি মোৰ ;
 চেনেহী প্রিয়াৰ সতে অকলে অকলে পতা
 ইয়েই মিলন বিয়া মোৰ জনমৰ ।

হয় যদি পুনৰপি কৰিব লগীয়া বিয়া
 কৰিম সাদৰে সখী চিঠাক সারটি ;
 মৰণৰ সিপাৰত পাতিম একোটি বিয়া
 চেনেহী প্রিয়াক লই বুকুত সারটি ।

হেৰোৱা ছবিটি

(ক)

প্ৰণয়ৰ ফুলপাতি হঠাতে মৰহি গ'ল
ডুবিল আশাৰ তৰী অতল জলত ;
প্ৰেমৰ স্মৃতি সুৰ সিও আজি মাৰ গ'ল
বতাহ বুকত সউ দূৰ নীলিমাত ।
ডুবিল আশাৰ তৰী অতল জলত ॥

সেইদিনা দুয়ো বহি তটিনী পাৰত গোৱা
প্ৰেমৰ ৰাগিনী টানি একেটি স্মৰত ;
ৰিণিকি ৰিণিকি বাজে সুদূৰ নীলিমা মাজে
সুমধুৰ কণ্ঠস্বৰে দূৰ গগনত ।
লাজুকী ওৰণি টানি মেঘৰ আঁৰত ॥

যদিও নুগুনা আজি হেৰোৱা গাঁতৰ সুৰে
যদিও নাবাজে তোমাৰ হৃদয় বীণত ;
তথাপিতো আজি মোৰ বিৰহৰ স্মৃতি জাগি
ঘনে ঘনে আজি আছে নীৰৱ বীণত ।
মিলন স্মৃতি সনা বিৰহী বীণত ॥

নুবুজিলেঁ। আগে সখী জীৱনৰ মোহ-মায়া
 ভৰি দিয়া যৌৱনৰ ছৱাৰ দলিত ;
 অমিয়া মাধুৰী লভি খেলিছিলেঁ। মাথেঁ। আমি
 শিশুমতি আনন্দৰ উলাহ ভাৱত ।
 ভৰি দিয়া যৌৱনৰ ছৱাৰ দলিত ॥

সমাপিলেঁ। ইদৰেই ধূলিবাৰি খেলি খেলি
 কিশোৰী জীৱন লীলা তটিনী পাৰত ;
 ক্ৰমে ক্ৰমে দেখা দিলে জীৱন বসন্ত বেলি
 ভৰি দিলেঁ। যৌৱনৰ অচিন পাৰত ।
 সমাপি কিশোৰী লীলা তটিনী পাৰত ॥

(থ)

কিবা যেন নাই বুলি উঠিল প্ৰাণত বাজি
 অজানিতে যৌৱনৰ পাঠ পৰশন ;
 প্ৰাণে প্ৰাণে ভালপোৱা অমূল্য ৰতন মোৰ
 সেই হেতু সপিছিলেঁ। জীৱন যৌৱন ।
 অজানিতে যৌৱনৰ পাঠ পৰশন ॥

বুকুত সাৱটি লই তুমি জানো নিদিছিল
 প্ৰণয় সন্ধান মোৰ উথলা প্ৰেমৰ ,
 “জনমে জনমে তুমি হন মই তোমাৰেই
 প্ৰেমৰ সঙ্গিনী মই ইহ জনমৰ ।”
 দিছিল। সন্ধান মোৰ উথলা প্ৰেমৰ ॥

বুকু-ভৰা প্ৰেম জানো নিদিছিল মোকে সপি
 চেনেহৰ চুমা যাচি গোলাপী গালত ;
 হাঁহোনে নেহাঁহো কৰি মিচিকি হাঁহিটি মাৰি
 কতবাৰ যাঁচিছিল বাঙলী গুঁঠত ।
 চেনেহৰ চুমা যাঁচি সেন্দূৰ গালত ॥

সেইদিনা তুমি জানো বকুল তলত গই
 গঁথা নাই প্ৰেম-মালা চেনেহ ভোলেৰে ,
 বকুলৰ মালাধাৰী মোকে জানো বৰা নাই
 পণযৰ প্ৰীতি-চিন বুৰি মনে মনে ।
 গঁথা সেই প্ৰেম-মালা চেনেহ ডেলেৰে ॥

পপীয়া তৰাৰ দৰে প্ৰণয়ৰ বান্ধ ছিঙি
 কিয় নেনে গুচি গলা নিঠকৰা কাৰ ,
 কাৰ আজি ছলনাত জাৱন যৌৱন সপি
 ব্যাধ মাণিক নলা বুকু শুদা কৰি ।
 এৰি থৈ গলা মোক নিঠকৰা কৰি ॥

নিদিলা সিাদনা ধৰা নাৰীৰ চাতুৰী খেলা
 ভাবিছিলো পেয়সীৰ সুকোমল প্ৰাণ ;
 উঠন বৃত্তত থকা চেনেহৰ বহুঘৰা
 প্ৰেয়সীয়ে দিব মোক প্ৰেম প্ৰতি দান ।
 সেয়ে হ'ব প্ৰণয়ৰ শেষ ভাদান ॥

(আজি) নয়নৰ আগে আগে সেই ছবি ভাঁহি উঠে
 চাই চাই ভাল লাগে আজিও পৰাণে ;
 ব্যথিত প্রেমিক মই প্রাণ তৃষ্ণা পলুৱাই
 হেৰোৱা ছবিটি চাম গোটেই জীৱনে ।
 ভাল লাগে চাই চাই সতৃষ্ণ নয়নে ॥

(গ)

ডালিম গুটীয়া দাঁত জিলিকি উঠিছে তাত
 যৌৱন সৌন্দৰ্য্য আভা উঠন বুকত ;
 কুৰঙ্গ নয়ন ছুটি লাজুকী চাৱনি সানি
 জিলিকি উঠিছে মোৰ মানস পটত ।
 নাৰীৰ সৌন্দৰ্য্য আভা উঠন বুকত ॥

যদিও নাছিল তোমাৰ মণোমোহা সাজপাৰ
 ৰূপত ৰহন সনা নিমজ গালত ;
 অসমীয়া মুগা পাট যদিও নাছিল গাত
 ফুলেবছা নাকফুল গুৱনী নাকত ।
 মিনা কৰা জাংফাই দুখনি কানত ॥

যদিও নাছিল সখা মুগাৰ মেখেলা ৰিহা
 মৃণালী কণ্ঠত তোমাৰ গগি মৃক্তাহাৰ ;
 খাক-মগি গলপতা নাক ফুল, ফুলেবছা
 যদিও জিলিকা নাই জীৱন তোমাৰ ।
 তথাপিহে উঠিছিল ৰূপৰ জোৱাৰ ॥

সেইদিনা সেই হেতু সপিছিলোঁ ভালপোৱা
 প্রেমৰ মানিক মোৰ বুকুত সৱিটি ;
 অনুপমা ৰূপ বেথা লাৱণ্য ছবিটি সখা
 জিলিকি থাকিব সেই মিচিকি হাঁহিটি ।
 মানস পটত ভাঁহি হেৰোৱা ছবিটি ॥

নিৰাশ্ৰয়। পক্ষী

সন্ধিয়াৰ আকাশত অকলশৰীয়া এটি
 ৰই ৰই উৰি যায় বনৰ চৰাই :
অৱশ শৰীৰ লই নোৱাৰি উৰিব দেহি
 ক্ৰমে ক্ৰমে পিছ পৰে লগ হেৰোৱাই ।

লগৰ লগবীহঁতে গল নিতে আঙুৱাই
 আকাশৰ বুকুৱেদি পাখি মেলি মেলি ;
নিৰাশ্ৰয়া পক্ষী মই পিচে পিচে উৰি যাওঁ
 নিৰাশ্ৰয়া জীৱনৰ আশ্ৰয় বিচাৰি ।

পশ্চিমৰ দিগন্তত কলীয়া ডাবৰ দেখি
 অজানিতে কঁপি উঠে বুখনি মোৰ ;
কিজানিবা বাপা দিয়ে বাট মোৰ পচোৱাই
 যাবলৈও আছে আজি বাট বহুদূৰ ।

জীৱনৰ পদে পদে আপদ বিপদে আহি
 লগব লগবী হ'ল মোৰ জন্মত ;
আজিও কৰিছো গতি সেই একে পথেৰেই
 পামগৈ লগ জানো কোনোবা পৰত ? *

চৰণীয়া পথাৰত লগ সঙ্গ এৰি থই
 উৰি উৰি গুচি যায় বহু দূৰলৈ ;
 লগৰীয়াৰ সন্ধানত হাবাথুৰি খাওঁ নিজে
 বিচাৰি বিচাৰি তাকো নাপাওঁ, চুনাই।

ফতে পাওঁ ততে খাওঁ নাপালেও নাই মোৰ
 যাওঁ বুলি নোৱাৰোঁ যাব উৰা মাৰি ;
 জনমৰ সেয়ে আজি জীৱন নিৰ্বাহ গতি
 ইয়াকেই নিৰাপিলে বিশ্ব নিয়ন্তাই।

এই পক্ষ জীৱনত নাই আৰু সুখ শাস্তি
 ভাইগৰ ওপৰত আশাক ধিয়াই,
 দিন নাই ৰাত নাই খোৱা নাই শোৱা নাই
 আশ্ৰয় বিচাৰি ফুৰোঁ উপাই নেপাই।

বৰষুণ বতাহত থাকোঁ মই তিতি বুৰি
 গছৰ ডালত বাহঁ নোৱাৰোঁ সা'জব ;
 আগন্তুক বিপদতো জুপোহানি গছ দেখি
 উৰোঁ বুলি হঠাতেই নোৱাৰোঁ উৰিব।

জীৱনৰ মায়া-মোহ এ'তয়া পৰিব ধ্বংস
 পশ্চিমৰ ধুমুহাই নিব উৰুৱাই ;
 লগৰ লগৰী গ'ল পাখী মেলি আকাশত
 জীৱন সজিনী লই বাহমুৱা হই।
 অকলশৰীয়া কৰি মোক এৰি থই ॥

পৰিছেঁ। ভাগৰি

আজি মই জীৱনৰ

ভৰ ছপৰত

অকাতৰে পৰিছেঁ। ভাগৰি ;

দিয়া মোক তুলি দিয়া

ছবাহত ধৰি

ঘিণ কৰি নাযাবা অঁতৰি।

জীৱনত বহু ললেঁ

কৰমৰ বোজা

সাধো বুলি বহু বোজা ভাৰ ;

নোৱাৰি সহিব আজি

অসহনি ভাৰ

ভাগৰিছে দুৰ্বল শৰীৰ।

আন্ধাৰে ঢাকিলে আজি

জীৱন আকাশ

নেদেখিছেঁ। দূৰণিৰ জ্যোতি ;

বিপদৰ খলা-বমা

একোকে নমনো

নাই মোৰ পথৰো সাৰণি।

কত আশা বাসনাৰে
 বান্ধিছিলোঁ তাৰ
 আদৰেৰে সাদৰে সাধিম ;
 দেখে' আজি জীৱনৰ
 দিন উপৰতে
 ঢাকে মোৰ আন্ধাৰে অসীম।

ব্যৰ্থ কৰি বান্ধি ল'লে
 কৰমৰ বোজা
 ব্যৰ্থ কৰি হৃগুণ গধুৰ ;
 দুৰ্বল শৰীৰ সেয়ে
 পৰিছে ভাগৰি
 যাবলৈয়ো আছে বহুদূৰ।

নোৱাৰো নোৱাৰো যাব
 অসহনি বোজা
 ভাৰ বহি বহু দুৰলই ;
 ভাগৰি পৰিলে' মই
 নিয়া তুলি নিয়া
 তোমাৰ সেই শান্তি ৰাজ্যলই।

শেষৰ বিদায় মাতে

অকস্মাতে আজি সখী বিদায়- বাতৰি লই
চাপিছে। তোমাৰ কাষ শেষ বাৰলই ;
যাম শুছি আজি মই শেষৰ বিদায় লই
নেদেখা কোনোবা মোৰ পৰ পাৰলই।

কই যাম পৰাণৰ আজি শেষ বিদায়ত
অতদিনে সাঁচি থোৱা প্ৰাণৰ সকলো ;
শুনি শুনি আজি মোৰ বুকুৰ বিননি সুৰ
বই যাব ছুগালেদি ছুধাৰি চকুলো।

শুনিবা কিমান আজি ব্যথাৰ বিননি সুৰ
শুনিবা কিমান আজি বিননি বুকুৰ ;
উমি উমি অস্তৰৰ হিয়াৰ কোণত জ্বলা
বিৰহ বিননি মোৰ দক্ষ পৰাণৰ।

জীৱন যৌৱন সাঁপি আছিলো আনন্দে সখী
ৰচি ৰচি মিলনৰ ৰঙীন সপোন ;
ভাবিছিলোঁ জনমৰ তুমিচোন সবগৰ
প্ৰেমৰ সুৰভি মোৰ জীৱন দাপোন।

ভাবিছিলেঁ। বিষহৰ বিষাদ বিনমি কৰ
 নহয় নহয় মোৰ আপোন বুকুৰ ;
 বিদায় বিষাদ বাণী মুঠিৰ প্ৰাণত বাজি
 হৃদয় বীণৰ সতে হিয়া ভগা সুৰ ।

নাভাঙিব প্ৰণয়ৰ বঙীন সপোন মোৰ
 নেপাম চকুৰ সখী চকুলো মচিব ;
 বুকুভৰা চিনাকিৰ প্ৰেম প্ৰীতি প্ৰণয়ৰ
 সপোন স্মৃতি মোৰ নোৱাৰে জাঙিব ।

কত স্বাতি উজাগৰে ঢৌ খেলি সপোনৰ
 কতবাৰ সাৱটিলেঁ। বুকুৰ আপোন ;
 নিষ্ঠুৰ বিধৰ লিখা নহয় খণ্ডন সখা
 সেইয়েটো ভাঙে আজি সুখৰ সপোন ।

ঘনে ঘনে ঘনে আজি পৰিলে কিহৰ সখি
 অতীত স্মৃতি বাক বিদায় পৰত ;
 জীৱনৰ বাট বুলি যাবয়ে লাগিব আজি
 কতবাৰ বোজা বান্ধি আপোন বাটত ।

তুমিতো নোৱাৰা যাব তুমিতো নোৱাৰা হব
 লগৰ লগৰী মোৰ জীৱন পথৰ ;
 বিনিকি বিনিকি পৰা বঙীন স্মৃতি লই
 কান্দিছে কিহৰ আজি হোৱাৰ দিনৰ ।

সুখ'ৰি সুখ'ৰি বাক কান্দিলে কিহৰ আঁক
 হেৰোৱা সপোন লই দূৰ অতীতৰ ;
 শুনি শুনি হৃদয়লিয়া কাঢ়িলে কিহৰ সখী
 বুকুৰ গিননি শুনি বিদায় পৰৰ ।

বিদায়ৰ লগে লগে শেষ হ'ব প্ৰিয়ত্ব
 মধুৰ ছবিটি মোৰ চকুৰ আঁতৰ ;
 শেষ হ'ব দুদিনীয়া বডীৰ সপোন মোৰ
 মিলন স্মৃতি লই বিস্মৃতি বুকত ।

সেয়ে সখী জীৱনলৈ সেয়ে শেষ দেখাদেখি
 ব্যথাৰ বিননি সেয়ে আপোন বুকৰ ;
 বেধা ভবা জীৱনৰ ব্যৰ্থতাৰ শ্ৰেষ্ঠদান
 প্ৰণয়ৰ প্ৰতিদান ব্যৰ্থ প্ৰেমিকৰ ।

দুদিনীয়া প্ৰণয়ৰ চেনেহ বান্ধোন ছিঙি
 এৰাৰি সাদৰী মাতে মাগিলো বিদায় ;
 কৰমৰ বোজা লই আহিলো আঁতৰি সখী
 শেষৰ বিদায় মাতে বিদায় বিদায় ।

হেৰোৱা অতীত মোৰ মাৰ যোৱা নাই

যদিওবা ভাগি গল্‌ সুখৰ সপোন মোৰ
সপোনৰ অঁৰতেই মাধুৰী বিলাই ;
তথাপিতো তাহানিৰ প্ৰীতিৰ স্মৃতি গঁথা
হেৰোৱা অতীত মোৰ মাৰ যোৱা নাই ।

আজিও প্ৰাণত বাজে হেৰোৱা গীতৰ স্মৃ
একেটি স্মৃতে বাজে তাহানিৰ বীণ ;
একেই প্ৰাণত জাগে অতীত স্মৃতিবোৰ
ললিত লয়েৰে ভৰা প্ৰতিধ্বনি ক্ষণ ।

আজিও সূকজ বাজে পুৱাৰ বেলিকা হলে
কপালী তৰাই হাঁহে নাল গগণত ;
দুৱৰি দলিচা পাৰি আজিও লেখিছো তৰা
সন্ধিয়াৰ জুৰ লঠ লুইত পাৰত ।

তল সৰা শেৱালীৰ আজিও গাঁথিছো মালা
প্ৰীতিৰ ডোলেৰে কত বৰিত ভৰাই ;
আজিও ৰাচিছো কত বুকুত ৰবিত কলি
অতীত স্মৃতি শত বুকুত জুৰাই ।

বালিঘৰ সাজি সাজি পুতলাৰে বিয়া পতা
লৰাল কাহিনী মোৰ আজিও আপোন ;
মৃগা-বিহা মেখেলাৰে আঙঠি জুৰণ দিয়া
সুঁৱৰিলে নালাগেনে সপোন সপোন ?

শুনি জানো ভাল লাগে

শুনি জানো ভাল লাগে আজিৰ কবিতা মোৰ
নতুন ছন্দৰে গ'থা

শত শত দৰিদ্ৰৰ, বুকু ফুটা যাতনাৰ
নগ্ন-অশ্রু বিষাদৰ, হিয়াই হিয়াই গ'থা
নতুন দিনৰ মোৰ নতুন কবিতা ?

শুনি জানো ভাল লাগে দুৰ্বলীৰ ওপৰত
বলীৰ শোষণ নীতি

উচ্চ-নীচ ব্যভিচাৰ, শাসনৰ অবিচাৰ
কটা-কটি মৰামৰি, নতুন প্রচাৰ
দুৰনীতি মানৱৰ ন্যায়ৰ বিচাৰ

শুনি জানো ভাল লাগে নিয়তীৰ অৱদান
বলীয়ান লুইতৰ ধল

নিতে কৰি তলমল, বোৱাই ধৰণী তল
শাস্তিপ্রিয় জনতাক, কৰি আত্মহাৰা
নতুন সমাধি গঢ়া নই কাষৰীয়া ?

শুনি জানো ভাল লাগে খৰালিৰ সৰু নই
(বাৰিষাত) লগালেই হই চই

পুৰণিক এৰি থই, নতুন গতিত বই
সোণৰ দেশত মোৰ, নতুনৰ ৰূপ লই
তাণ্ডৱ নৃত্যৰে কৰে ধৰণী কঁপাই ?

শুনি জানো ভাল লাগে ডিবুক ঘাটৰ কথা
 চপৰা চপৰে থহে
 লুইতৰ বালি গড়া, নতুনৰ ধ্বংস-লীলা
 কাঙালিনী কৰে আজি, ডিবুক বাসীক
 তোমাৰ কানত চা'গে নহয় সঠিক ?

শুনি জানো ভাল লাগে পূণ্যভূমি অসমীৰ
 পৰশু কুণ্ডৰ কথা
 নাই আজি সেই শোভা, শুনিলে লাগিব বাখা
 ঐকৃতিৰ ৰম্যপুৰী, কুণ্ডিল নগৰী
 বহিলে খন্তেক যত লাগে শাস্তিপুৰী ।

শুনি জানো ভাল লাগে আজি কোন কেনি গ'ল
 আৰু কত কিনো হল
 নগৰ সাগৰ হল লুইতত পুত গল
 অসমী বৃদ্ধৰ মোৰ, গৌৰৱ কাহিনী
 শুনি শুনি আজি তোমাৰ নালাগে আমনি ?

শুনি জানো ভাল লাগে এট'ম বোমাৰ কথা
 শ্ৰেষ্ঠতম সভ্যতাৰ
 বিজ্ঞানৰ শ্ৰেষ্ঠদান, অগত্যাৰ শ্ৰেষ্ঠ মান
 বশীভূত কৰি লোৱা, মহা মানৱৰ
 জুৰি শতিকাবাৰ এই পাশ্চপট দৰ ?

Please handle the book carefully.

নিজে শুনি ভাল লাগে ছায়-শান্তি-বিচৰা
মুখে ভবা জীৱনৰ
ধ্বংসত বতি মোৰ,
অবশ্যক কাৰি দুৰ
তাহানিৰ বামৰাজ্য,
ধ্বংস ৰাজ্যখন
কুৰি শতিকাই থাক নকৰে স্বীকাৰ ।

শুনিবা কিমান আক আজিৰ কবিতা মোৰ
কবিতা কাহিনী ভৰা
বিষাদ কালিমা সনা, নতুনৰ নগ্ন বাস্তৱত'
উদয়াচলত আজি মলিন 'সন্ধ্যাত'
নতুন দিনৰ মোৰ নতুন কবিতা ?

কিতাপখন পায়

বাণী মন্দিৰ, ডিব্ৰুগড় ; মিত্ৰ এক্সেন্‌চি, তিনিচুকীয়া ; মন্ডাৰ্ণ
বুক ষ্টল, শিৱসাগৰ ; বামখ্যা পীঠ লাইব্ৰেৰী, দৈখৌমুখ ; বৰকটকী
কোম্পানী, যোৰহাট ; নিৰ্মলা বুকষ্টল, লক্ষ্মীপুৰ ; লয়াৰচ বুক
ষ্টল, গৌৰাহাটী ; চপলা বুক ষ্টল, চিলং ; আৰু ২২২২ অন্যান্য
কিতাপৰ সোঁকানত ।

ছপা হব ধৰিছে—

কবিতা কলি